

Valh Lopert, izr. prof. dr. Melita Zemljak Jontes), in s klepetom s pogostitvijo v dekanatu Filozofske fakultete v Mariboru.

Profesorici dr. Zorkovi želimo vse dobro v vsem, kar namerava početi sedaj že v devetem desetletju, predvsem pa obilo zdravja in dialektološke raziskovalne vneme.

**Mira Krajnc Ivič,
Melita Zemljak Jontes**

*Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru
mira.krajnc@um.si, melita.zemljak@um.si*

KAREL GADÁNYI – DOBITNIK MEDALJE ZA ZASLUGE

Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor je prof. dr. Karlu Gadányiju 26. aprila 2016 na slovesnosti v Predsedniški palači vročil medaljo za zasluge za *uspešno umeščanje slovenistike v madžarski visokošolski prostor in podporo Slovincem na Madžarskem v skrbi za ohranjanje maternega jezika in kulture.*

Odlikovanje medalja za zasluge je najvišje priznanje države Slovenije za izjemne zasluge in dejanja posebnega pomena za blaginjo Slovenije. Podeljuje se za posebno uspešne dosežke in rezultate na področjih, ki pomenijo pomemben prispevek k razvoju in uveljavljanju Republike Slovenije. Odlikovanci so državljani Republike Slovenije, tuji državljani, skupine državljanov ter domače in tuje organizacije. Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor je ob vročitvi medalje za zasluge dejal: »Prof. dr. Karel Gadanyi je svoje intelektualno življenje in delo posvetil jezikoslovju,

predvsem proučevanju in poučevanju slavistike in slovenistike. Več kot štirideset je let delal v madžarskem visokem šolstvu, kjer je bila pod njegovim vodstvom pred petintridesetimi leti na Filozofski fakulteti v Sombotelu ustanovljena Katedra za slovenski jezik in književnost. Poučevanje slovenistike je v sombotelskem visokem šolstvu tako dobilo svoje mesto in ga ohranja tudi v sedanjem Univerzitetnem središču Savaria, ki je del Zahodnomadžarske univerze in ki ga je prof. dr. Gadanyi v letih 2001–2013 tudi vodil. Začetki so bili težavni, saj so delo na prvi in edini katedri slovenistike začeli iz nič, brez knjige, študentov ali ustreznih profesorjev. A bili so trdno odločeni in uspeli so odpreti možnosti za študij slovenščine mladim iz Madžarske. To možnost so doslej izkoristili številni porabski Slovenci, ki kot diplomanti prof. dr. Gadanyija s svojim delovanjem danes na različnih strokovnih področjih nadaljujejo poslanstvo skrbi za ohranjanje slovenskega jezika in kulture. Odnos dr. Gadanyija do učenja slovenščine na Madžarskem ima v resnici še daljše korenine, saj je bil tudi med ustanovitelji lektorata, ko so porabske slovenske slušateljke v Sombotelu poučevali še gostujoči profesorji iz Slovenije. Prof. dr. Gadanyi je v vseh teh letih navezal tesne profesionalne stike z mnogimi profesorji slavistike iz Slovenije in drugimi strokovnjaki. Posebne pozornosti dr. Gadanyija je ves čas deležna tudi slovenska skupnost na Madžarskem. Petnajst let je že trdno vpet v delo predsedstva Zveze Slovencev na Madžarskem, njena prizadevanja pa spremlja že od ustanovitve, ko je postal njen član. Ob profesionalnem delu ves čas zavzeto deluje tudi za krepitev prijateljskih vezi med Slovenci in Madžari na različnih področjih, predvsem

pa v kulturi. Med drugim je organiziral vrsto nastopov sombotelskih študentov v Sloveniji, tabore za študente likovne vzgoje in razstave za uveljavljene slovenske umetnike. Prof. dr. Gadányi je s svojim delovanjem bil in ostaja glasnik idealov in načel, ki so vezno tkivo združene Evrope in potrditve njene kulturne raznolikosti.«

Karel Gadányi se je rodil 23. oktobra 1943 v vasi *Murakeresztúr* ob madžarsko-hrvaški meji (podregija Nagykanizsa i Županije Zala). Po osnovni in srednji šoli v Veliki Kaniži (Nagykanizsa) se je odločal med študijem medicine in učiteljskim poklicem in odločil se je za slednjega. Študiral je v Peču, doktoriral pa je na ELTE v Budimpešti. Šest let je služboval v Petersburgu na srednji šoli, nato je bil lektor na Univerzi v Mariboru. Leta 1980 je ustanovil Oddelek za slovenski jezik in književnost ter Oddelek za hrvaški jezik in književnost na Visoki učiteljski šoli Berzsényi Dániel v Sombotelu, bil je tudi njen vodja in predstojnik. Dva mandata je bil namestnik generalnega direktorja sombotel-

ske učiteljske šole, leta 2001 pa tudi njen vodja. Prizadeval si je za ustanovitev Univerze v Sombotelu in Filozofske fakultete – 1. januarja 2002 je ustanovil Humanistično fakulteto, nato pa je bil imenovan za rektorja sombotelske univerze. Po združitvi sombotelske univerze z Zahodnomadžarsko univerzo v Šopronu je postal njen prorektor in do upokojitve tudi predstojnik Univerzitetnega središča Savaria v Sombotelu. Na univerzi je predaval slovansko jezikoslovje, dialektologijo ter slovenski in hrvaški knjižni jezik.

Ob prejemu visokega državnega odlikovanja Republike Slovenije je povedal, da je približno pol stoletja svojega življenja posvetil sodelovanju s Slovenijo. »Slovenci so čudoviti ljudje,« je dejal ter dodal, da je nagrada namenjena vsem njegovim sodelavcem v Sombotelu, saj brez dobrega pedagoškega, raziskovalnega in organizacijskega dela v kolektivu ter stalne podpore družine uspehov ne bi bilo.

Profesor Gadányi je poleg raziskovalnega dela znan tudi kot odličen organizator znanstvenih srečanj. Začel je

izdajati revijo *Studia Slavica Savariensis*, ki ima velik ugled predvsem na zahodnem in južnem slovanskem jezikovnem področju. Znan je po skrbi za strokovni, znanstveni in osebnostni razvoj ter napredek mladih raziskovalcev in doktorandov – danes se veliko govori o pomenu mentorskega dela in usposabljanju mladih znanstvenikov, zato je potrebno poudariti, da je profesor Karel Gadányi eden izmed tistih, ki je ob svojem raziskovalnem, znanstvenem, organizacijskem in vodstvenem delu naredil največ za mladi kader. Ustanovil je humanistično knjižno zbirko *Bibliotheca Slavica Savariensis*, ki je vzbudila veliko zanimanje na Madžarskem in v znanstvenih krogih širom po svetu. V zbirki je bilo objavljenih več doktorskih (PhD) in tudi akademskih disertacij.

Več kot 25 let že organizira *Mednarodne slavistične dneve* (Nemzetközi szlavistikai napok) v Sombotelu na Madžarskem (letos bodo potekali že enajstič zaporedoma od devetdesetih let 20. stoletja), najodmevnejše znanstveno

srečanje slavistov v regiji – bil je njihov strokovni vodja, organizator, »finančni minister« ter urednik in izdajatelj obsežnih monografij s teh konferenc, na katerih so nastopali madžarski, ruski, beloruski, hrvaški, srbski, slovenski in avstrijski udeleženci ter številni slavisti iz srednjeevropskih držav. Profesor Gadányi je vedno pripravil bogat in strokovno zanimiv ter sodoben program, ki je v Sombotel privabljal najbolj znane in uveljavljene slaviste.

Profesorju dr. Karolyju Gadányiju iskreno čestitamo ob nagradi, ki mu jo je podelil predsednik države. To je velika stvar, zaslužil si je tako priznanje za vse, kar je v življenju naredil za poglobljanje znanstveno-raziskovalnih in kulturnih povezav ter sodelovanja med dvema sosedskima državama, med slovenskim in madžarskim narodom. Malo je takih, kot je profesor Gadányi!

Marko Jesenšek,

Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru
marko.jesensek@um.si